BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL 13 MART 1986 SAYI: 293

Hapisteki Siyasilere Özgürlük

UZUNCA bir zamandır süregelen yalpalamalar, ayak oyunları ve oyalama taktiklerinden sonra Anap'ın parlamentoya getirmek üzere hazırladığı, cezalardan indirimi öngören kanun tasarısı ile birlikte "af" konusu yeniden gündemin en çok konuşulan maddelerinden birisi haline geldi.

Aslında affın Özal'a, ya da Anap'a bağlı olmadığını, bu meselenin parlamentodan çok "yukardakiler"i ilgilendirdiğini herkes biliyor. "Yukardakiler" ise her vesilesini düşürdüklerinde, Evren'in ağzından affa karşı olduklarını açıkça dile getiriyorlar. Zaten siyasileri af dışı bırakan bir hükmü 1982 anayasasına sokan askerler bu konunun "hukuki" sınırlarını önceden belirlediler. Yani kapsamlı bir affın çıkabilmesi için önce anayasa değişikliğine ihtiyaç var. Oysa Evren kefil olduğu anayasasını "deldirtmemekte" kararlı.

Soyut planda affın, herşeyden önce hümaniter bir yanı olduğu söylenebilir. Cezaların infazından sorumlu otorite, şu veya bu nedenle, bir noktadan sonra "insafa" gelmekte ve mahkumları bağışlamaktadır. İnsafa gelebilmek için ise bazı İNSANİ hasletlere sahip olunması gerekir. Türkiye'de şu andaki mevcut otoritenin hiç nasiplenmediği şeylerin başında ise insani hasletler geliyor. 12 Eylül 1980 darbesinden önceki Türkiye'nin durumunu, yılda hiç olmazsa birkaç kişinin asılmıyor olmasına bağlayan, başa geldikten sonra bu açığı kat be kat fazlasıyla kapatan, "bunları idam etmeyelim de ömür boyu besleyelim mi?" diyebilecek ölçüde insan kasabı tıynetli bir kimsenin, Ahmet İsvan'ın "güzelim beraberliğimizin beş yılını çaldılar" sözleri karşısında gözlerini ebleh ebleh kırpıştırarak "lafa bak, yıl da çalınır mıymış?" diye uzun uzun esnemiş olması çok muhtemeldir. Özal ekibinin hümaniterliği ise, işkenceyi araştırmakla görevli Meclis Komisyonu Başkanı A-Akcarcalı'nın, "50 milyonluk Türkiye'de 70 bin siyasi mahkum bulunmasının normal olduğu" mealindeki sözlerinde en veciz ifadesini buluyor. Kısacası af "otoritenin insafına" kalacaksa, mahkumların bugünkü durumlarına şükretmeleri daha iyi olur.

Zaten af yıllardır gündemin başlıca konularından birisi ise bunun sebebi "otoritenin hamiyetperverliği" değil, toplumdan gelen baskıdır. Yani af esasında SİYASİ bir meseledir. Affı savunanlar da affa karşı olanlar da güttükleri siyasetlerin gereğince davranmaktadırlar.

Affa karşı olanların başında, "asayişin zapturapt altında tutulması"nda dizginleri halen ellerinde bulunduran askerler geliyorlar. Onların yanısıra azılı antikomünistler, kaşarlanmış bazı işçi düşmanları affa karşı çıkıyorlar.

Buna karşılık işçiler, emekçiler, çalışan yığınlar aftan yana. Çünkü Cunta döneminde estirilen terör kasırgasında yüzbinlerce masum insanın nahak yere mahkemelerden geçirildiklerini, hapishanelerde çile doldurmaya mahkum edildiklerini biliyorlar. Burjuvazinin önemli bir bölümü de aftan yana. Haksızlığa karşı olduğundan ya da insani mülahazalarla değil, öylesi çıkarına daha yatkın olduğu için. Darboğazdan bir türlü kurtulamayan ekonomiye soluk aldırabilmek için "Batı"nın inayetine alabildiğine muhtaç Türk burjuvazisi, aynı "Batı"ya şirin gözükebilmek için göstermelik de olsa bir affın çıkartılmasından yana. Gerek insani, gerek siyasi açıdan affa ilgi duymayan Özal ekibinin, "Beşler"in, Türkiye hakkında Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu'na yaptıkları şikayeti geri çekmeleri karşılığında gerçekleştirmeye söz verdiği konulardan birisinin af olmasının nedeni bu.

Af konusunu devamlı gündemde tutan esas saik, hapishaneleri dolduran on binlerce siyasi mahkum ve tutuklunun haksız yere perişan edilmelerinden rahatsızlık duyan ka-

mu vicdanı. Yıllar boyu hapiste tutulan bir Abdullah Baştürk'ün, bir Reha İsvan'ın suçlu olduğuna, Türkiye'de de, dünyada da inanan tek kişi çıkmadı. Şu anda hapiste olan bir Hüseyin Baş'ın, bir Çağatay Anadol'un –ve dahi on binlerce siyasinin ve demokratın suçlu olduklarına inanan yok. Ortada çok açık bir haksızlığın olduğu besbelli. Bu haksızlığı en kestirmeden gidermenin yolu ise, siyasi mahkumların bir an evvel salıverilmeleridir. Ancak doğru ve haklı olanın gerçekleştirilmesi de, çoğu zaman olduğu gibi, sınıf mücadelesine, onun gereklerinin yerine getirilmesine ve şartların olgunlaşmasına bağlıdır. Şu anda siyasileri haksız olarak hapiste tutanlar, bunu dikta rejiminin kendilerine sağladığı güç sayesinde becerebiliyorlar. Bu nedenle siyasilerin özgürlüklerini kazanmaları için bu "güç"ün etkisizleştirilmesi gerekiyor.

İçinden geçmekte olduğumuz dönemin şartlarının, kısa vadede böylesi köklü bir dönüşüm için elverişli gözükmemesi, siyasilerin salıverilmeleri sorununun "genel af"la çözüme ulaştırılması biçimini gündeme getiriyor. Çünkü hapiste geçen her gün haksızlığı daha derinleştiriyor, devamlı kanayan bu toplumsal yarayı daha akut hale getiriyor. Haksızlığın daha derinleşmemesi için mevcut şartları göz önünde tutan çözüm biçimlerinden de yararlanılması şarttır.

Siyasi davaların hukuktan çok siyasetin konusu olduğu bilinir. Alalım TSİP için, TİP için, başka sol akımlar için, DİSK ve Barış Derneği için açılan davaları. Bu tür davalarda pek çok kişi darbe öncesi dönemdeki faaliyetleri yüzünden hüküm giydiler. Bu kimselerin duruşmalar sırasında "biz bugün suçlu bulunduğumuz faaliyetleri 1970'li yıllarda açık açık, emniyet yetkililerinin, savcıların gözü önünde yerine getirdik ve en ufak bir kovuşturmaya maruz kalmadık" mealindeki savunmaları hiç fayda etmemiştir. Suçun işlenildiği iddia edilen zaman ve mekanda hukuken suç sayılmayan faaliyetler suç sayılmışlar, böylece hukukun en temel kavramlarıyla bağdaşmayan haksızlıklar yapılmıştır.

Bu kadarı yetmemiş, Cunta kanunları anti-demokratik doğrultuda değiştirmiştir. Ne ki pekçok davada bu kanunlara dahi riayet edilmemiştir. Basında yeralan mahkeme safahatı ve sonuçlarıyla ilgili haberler, karar metinleri, pekçok davanın nasıl düzmece, kararların ne kadar haksız olduklarının somut örnekleriyle doludur. Örneğin TSİP Kayseri davasında DGM 4 kişi için 8 yıl, 8 kişi için de 5 yıl ceza vermiştir. Ancak karar üç hakimden ikisinin oylarıyla alınmıştır. Karara katılmayan hakim yazdığı karşı oy gerekçesinde aynen: "... sanıkların... 12 Eylül 1980 harekatından önce yasal olarak kurulu olan ve faaliyette bulunan TSİP adlı siyasal partiye üye oldukları veya bu partinin sempatizanı oldukları subuta ermiştir... Bu itibarla aynı görüşü paylaşan ve aynı kentte oturan kişilerin biraraya gelmeleri, buluşmaları ve görüşmeleri olağandır.. bu buluşma ve görüşmelerinde konunun siyasal içerikli olması 12 Eylül 1980 harekatından sonra kapatılan mensubu oldukları eski partinin durumu ve geleceği hakkında görüş ileri sürmeleri... olağandır... Konuya bu açıdan bakınca, olayımızdaki sanıkların kendi aralarında buluşup görüşmeleri ve siyasal içerikli konuşmalar yapmalarında suç kastı olamayacağı görüşündeyim... Öte yandan... bütün sanıklar kendilerine yapılan baskı ve zorlama sonucu o şekilde ifade verdiklerini söyleyerek suçlarını inkâr etmişlerdir... Yargıtayın ve özellikle Askeri Yargıtayın 12 Eylül 1980 tarihinden sonra yayınlanan pekçok içtihatlarında sadece polis ifadesi ikrarı ile yetinilmeyeceği, bunun hakim huzurunda aynen tekrarlanması ve öteki yan kanıtlarıyla da doğrulanması ve desteklenmesi koşulu mahkumiyet için aranmaktadır. Açıkladığım bu nedenlerden dolayı gerek suç kanıtının olmadığı, gerekse toplanan kanıtların örgüt suçu için yeterli olmadığı inancını taşıdığım için sanıkların mahkumiyetine ilişkin çoğunluk kararına katılmıyorum" demektedir. TSİP Kayseri davası sanıklarının nasıl açık bir haksızlığa kurban edildiklerini, davanın hakimlerinden birisi bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Bu dava yüzlerce benzerinden birisidir. Bugün herkes, siyasi davalar sonucu verilen kararların, çoğunlukla işkence altında alınan ifadelere dayandırıldığını bilmektedir. Kısacası Cunta'nın getirdiği çağdışı kanunlar dahi bizzat kendisinin oluşturduğu mahkemeler tarafından ihlal edilmekte, verilen bazı kararlar bu hukukdışı hukuğa rağmen *HAKSIZ* olabilmektedir.

Kaldı ki haksızlığın ölçütü mevcut "hukuki" yapının kendisi olamaz. Çünkü bu hukuk, demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldıran, yani kendisi bizatihi *HAKSIZ BİR HUKUKTUR*. Dolayısıyla bu "hukuk"a son vermek, onun getirdiği "hukuki" düzeni ortadan kaldırmak için mücadele etmek, çağdaş hukuk anlayışının herkese tanıdığı demokratik bir *HAKTIR*. Bu tür bir mücadelenin gereklerini yerine getirdikleri için kendilerine suç isnat edilen kişiler, normal ve çağdaş hukuk karşısında suçlu sayılmayacakları için yine adli bir haksızlığın kurbanı olmaktadırlar. Diğer bir deyişle mevcut hukuka göre "kitabına uydurulmuş" bir karar demokratik bir hakkın kullanılmasını suç saymış ise, bu karar sonucu verilen mahkumiyet de haksızdır.

Bütün bu haksızlıkların giderilmesi için toplumdan yükselen taleplere çözüm olarak getirilmeye çalışılan af önerileri içinde en çok üzerinde durulanı, doğal olarak Anap'ın son tasarısı oluyor. Çünkü Anap iktidar partisi. Kimilerine göre Anap'ın konuya yaklaşımı, bir anayasa değişikliğine gitmeden siyasi mahkumları da kapsadığı için pratik açıdan olumlu. Böyle düşünenlere göre mevcut şartlarda siyasi mahkumların da aftan yararlanabilmelerinin tek pratik yolu bu.

Bu yaklaşımda, pratik uğru-

(Devamı 15. sayfada)

Sosyal Demokrasi ve Bilimsel Sosyalizm (XIII)

Ahmet Kaçmaz

Sosyal demokrasinin başlıca zaaflarından birisi bütünsel bir ideolojiden yoksun olmasıdır. İ. Cem bu konu ile ilgili olarak şöyle diyor:

"Bu 'giriş' bölümünün daha şimdiden gösterdiği gibi, 'sosyal demokrasi nedir ve ne değildir' sorusunu cevaplamak hayli zor ve karmaşık bir iştir. Bunun ilk nedeni, sosyal demokrasinin çok net ve köşeli, kalıplaşmış bir ideolojisinin bulunmayışıdır. İkinci nedeni, sosyal demokrat partilerin kendi ülkelerinin gerçeklerinden kaynaklanmış farklı uygulamalar ve yaklaşımlar içinde olmalarıdır." (Sosyal Demokrasi Nedir, Ne Değildir, s. 23)

İ.Cem daha kitabının başında, yüklendiği işin "hayli zor ve karmaşık bir iş" olduğunu itiraf etmek zorunda kalıyor. Sebebi de sosyal demokrasinin ideolojisinin "çok net ve köşeli, kalıplaşmış" olmaması. Bu durum İ.Cem'i öylesine zorlamış ve rahatsız etmiş ki, daha 15 sayfa geçmeden aynı noktanın altını bir kere daha çizmek ihtiyacını duyuyor:

"Sosyal demokrasinin anlaşılmasını kendi yandaşları için bile güçleştiren, –daha önce belirttiğimiz gibi– onun katı ve köşeli bir ideoloji çerçeveden yoksun bulunmasıdır; değişik ülkelerin farklı pratiğinde biçimlenmesidir. Bu özellikleri, sosyal demokrasinin belirleyici, ortak ve kalıcı niteliklerinin anlaşılmasını ve temel mantığının kavranmasını zorlaştırmıştır." (agk, s. 37)

İ.Cem'e göre sosyal demokrasiyi anlamak sosyal demokratların kendileri için dahi *"GÜÇ"*, sosyal demokrasinin temel mantığının kavranılması ise *"ZOR"!*

Bu tespitlerde bir hayli gerçek payı olduğu açık. Ancak sosyal demokrasinin anlaşılırlığının zorluğu kişisine –ya da kişinin sınıfsal yerine ve ilişkilerine– bağlı. Örneğin sosyal demokrasiye yakınlık duyan bir aydının böylesine bütünsellikten ve tutarlılıktan yoksun bir "ideoloji"yi kendi fikri formasyonuyla bağdaştırması oldukça müşkül. Yahut da işçilerin, "kendilerini sömürerek yaşayan asalak sermaye sahibi sınıfın varlığının, kendilerinin yararına olduğu" sonucuna varan bir "ideoloji"nin iç tutarlılığından şüphe duymamaları olacak iş değil.

Aslında sosyal demokrasinin anlaşılması, kavranması, öncelikle sosyal demokratların kendileri için zor ve güç. Yoksa tutarlı sınıf güdüsüne ve bilincine sahip kimseler için ortada bir zorluk yok. Örneğin sermaye sahibi sınıfın bir üyesi için –ya da bu sınıfın bizzat kendisi için– sosyal demokrasinin ne olup ne olmadığı, neye yarayıp neye yaramayacağı, sosyal demokrasi ile ne yapılıp ne yapılamayacağı genel hatlarıyla *BELLİDİR*. Sınıf bilincine sahip, Marksist ideoloji ile mücehhez işçiler için de sosyal demokrasinin anlaşılmayacak bir yanı yoktur.

İ.Cem sosyal demokrasinin anlaşılmasının zorluğunu şöyle açıklamaya çalışıyor:

"İdeolojinin net ve köşeli olmayışı, şu özelliklerinden kaynaklanmıştır:

Genel yaklaşımı ve tahlillerinde Marksizmden esinlenmesine ve öncelikle bir işçi hareketi olmasına rağmen, sosyal demokrasinin ideolojisi, Marksizmin ideolojisine ve pratiğine işçi sınıfı adına getirdiği eleştirilerde ve 'revizyonda' kendi özgün kimliğini yaratmıştır. Bu kimliğini, karşıtı olduğu kapitalizmin yerine kendi alternatifini ortaya koyarak geliştirmiştir. Sosyal demokrasi, başlangıçta orijinal bir ideoloji hattâ orijinal bir uygulama olmaktan çok, başkalarına getirdiği eleştirilerde kendi özgün ideolojisini ve pratik kimliğini bulmuştur." (agk, s. 23-24)

Sosyal demokrasinin orijininde revizyonizmin bulunduğu doğrudur. Zaten İ.Cem de kitabında sosyal demokrasinin tarih içindeki oluşumunu açıklamak için revizyonizme, onun en tanınmış iki temsilcisine, Bernstein ve Kautsky'ye başvurmaktadır.

Sosyal demokrasinin ortaya çıkışında ve şekillenmesinde Bernstein'ın ve Kautsky'nin önemli rolleri olmuş olsa bile, bugün sosyal demokrasinin "ideolojisi"nin, bu ikisinin görüşleriyle açıklanması mümkün değildir. Çünkü sosyal demokrasinin günümüzde Marksizmle ilişkisi hemen hiç kalmamıştır, olduğu nadir durumlarda bu bağ pamuk ipliğindendir. Çağımızın Marksizmi aynı zamanda Leninizm'dir. Ve Marx'a nispeten hoşgörü ile bakan, onu hepten reddetmeyen sosyal demokratlar olsa bile, Leninizmi inkâr etmek sosyal demokratların eksiksiz tümünün ortak özelliğidir.

Oysa gerek Bernstein, gerekse Kautsky kendilerini hep Marksist bilmişler ve ölürlerken de Marksist olarak öldüklerine inanmışlardı. Bernstein Marksizmi yeniden gözden geçirmiş olmak iddiasındaydı, ama bunu yaparken Marksizmin içinde kaldığını, dahası onu geliştirdiğini düşünüyordu. Kautsky ise, bir noktadan sonra, yorumuyla ve politikasıyla fiilen Marksizmden sapmış olsa bile, Marx'a karşı çıkmadı, aksine görüşlerini Marx'a dayandırarak kendini haklı göstermeye çalıştı. Onun meselesi Lenin'leydi. Üstelik ister Bernstein olsun, ister Kautsky uzun yıllar sermaye sınıfa karşı mücadele verdiler, Marksizmden sapmaları nihai değerlendirmede burjuvazinin işine yaramış olsa bile, kapitalist düzenin, yerini sosyalizme bırakacağına olan

inançlarını değiştirmediler.

Bernstein'ın ve Kautsky'nin görüşlerinin gözden geçirilmesi mümkündür ama yeri burası değildir. Çünkü buna konumuz açısından gerek yoktur. Marksist-Leninistler için bu ikisi bir zamanlar doğru ideolojik çizgide yer alan fakat bir yerden sonra *SAPAN* kişilerdir. Bu davranışlarıyla proletaryanın davasına zarar vermişlerdir ve makbul kişiler sayılmazlar.

Burjuvazi için de önemli olan, onların görüşlerinden çok bu *SAPMA* olayıdır, sapmanın özgül konusundaki ayrılıklarıdır, sapmanın işçi sınıfının mücadelesinde yarattığı tahribattır. Sermaye sahibi sınıf da, bu iki ünlü "Marksist"i, görüşlerinin tümü sözkonusu olduğunda hiçbir zaman makbul addetmemiştir.

Burjuvazinin bu tutumu sosyal demokrasiyi de, gelişim çizgisi içinde derinden etkilemiştir. Sosyal demokrasi Marksizmden uzaklaştığı, Marksizmle bağlarını kopardığı ölçüde Bernstein'ı ve Kautsky'yi unutmuştur. Çünkü bu ikisinin yaşatılması demek, kapitalist düzenin her daim tartışılmasını göze almak demektir. Oysa sosyal demokrasi bir yerden sonra kesin "seçişini" yapmış ve kapitalist düzene sonuna kadar evet demiştir. Böyle olunca da ne Bernstein'a ihtiyaç kalmıştır, ne de Kautsky'ye. İ.Cem de bu olgunun farkındadır.

> "Kautsky bütün önemine ve —aynen Bernstein gibi— kendisinden kaynaklandığı pek bilinmeksizin görüşleri tüm sosyal demokrat partilerce yaşatılan kişi olmasına rağmen, yeterince tanınan ve hakkı olan yer teslim edilen bir düşünür değildir. Fransa'da bile, Kautsky'nin eserlerinin çevirisi ve yayını 1925 öncesine aittir..." (agk, s. 80)

İ.Cem sosyal demokratların Bernstein ve Kautsky'yi unutmalarını hakşinaslıkla bağdaştırmıyor. Oldukça subjektif bir yaklaşım. Hakşinas olmayan sosyal demokratlar değil, hayatın kendisi.

Bernstein'ı ve Kautsky'yi yaşatacak olan, sapmaların ceremesini ödeyen proletarya olamazdı. Kaldı ki, —objektif davranmak kaygusuyla sapmaları bir kenara konsa— Marksist oldukları zaman söylediklerinin, Marksizm açısından katkı sayılacak, olmadıkları zaman eksikliği hissedilecek nitelikleri yok. Burjuvazinin, saptıkları için ikisine de hayırhah baktığı düşünülebilir. Ama sırf bu nedenle bu iki eski "Marksist"i burjuvazinin de tutması olacak iş değil. Sermaye sahibi sınıfı kollamayı kendine düstur edinen sosyal demokrasinin de Bernstein'ı ve Kautsky'yi —sapmalarından duyulan minnetin arada bir tazelenmesi dışında— unutmuş olmasında şaşılacak bir yan yok. Böyle olunca da sosyal demokrasinin "ideolojik" yapısını incelerken Bernstein' in ve Kautsky'nin ele alınmalarına gerek kalmıyor(*)

Eğer böyleyse, yani sosyal demokratlar, değil kitaplarını yayınlamak, Bernstein'dan ve Kautsky'den arada bir dahi olsa alıntı yapmak ihtiyacını duymuyorlarsa, İ.Cem'in onlar hakkında ileri sürdüğü "görüşleri tüm sosyal demokrat partilerce yaşatılan kişiler" hükmü bir hayli şüphe götürür. İ.Cem'in bir önceki alıntıda parmak bastığı gibi sosyal demokrasinin orijininde "Marksizme getirdiği eleştiriler ve revizyon" bulunuyorsa da, o günler eskidendi. Marksizmin eleştirisi sadece Bernstein'da ve Kautsky'de olduğu kadarıyla kalmadı. Sosyal demokratlar, burjuvazi ile iyi geçinmek uğruna zamanla Marksizmin nesi varsa hepsine yüklendiler. Ve böylece Bernstein'in ve Kautsky'nin Marksist olan taraflarıyla da köprüleri attılar. Sonuçta sosyal demokrasinin "ideolojisi" "Marksizme reddiye" yahut bir tür anti-marksizm oldu. İ. Cem, sosyal demokrat ideolojinin "özgün kimliğinin" "Marksizme getirilen eliştirilerle" yaratıldığını söylerken bir bakıma bu gerçeği doğruluyor. Ne ki sırf anti-marksizm yapılarak "özgün" bir ideoloji yaratıldığı iddiası hiç inandırıcı olmuyor. Çünkü mülk sahibi sınıflara has dünya görüşlerinin tamamı antimarksist.

EKLEKTİK BİR BURJUVA İDEOLOJİSİ

Daha da inandırıcı olmayanı, aynı paragrafta yer alan sosyal demokrasinin "karşıtı olduğu kapitalizmin yerine kendi alternatifini ortaya koyduğu" iddiası. Her vesilesi geldiğinde sosyal demokratların kapitalist ekonomiyi seçtiklerini tekrarlayan İ.Cem'in kendisi olmasa, yukardaki "karşıtı" bir "alternatif"ten ne kastedildiği, üzerinde durulmaya değebilirdi. Yine de İ.Cem'e hak vermek lazım. Gerçekten "sosyal demokrasi nedir sorusunu cevaplamak hayli zor ve karmaşık bir iş". Hele bu sorunun cevabını vermeye çalışanın kendisi sosyal demokrat ise!

İ.Cem sosyal demokrasinin ideolojisi ile ilgili olarak şunları ilave ediyor:

> "Sosyal demokrat ideolojinin tanımlanmasındaki ikinci özellik, ülkesine ve partisine göre düşünce kaynaklarının farklı ağırlıkta olabilmesidir. Örneğin İngiliz sosyal demokrasisi (İşçi Partisi), öncelikle İngiltere'ye ait olan Fabian sosyalizmi ile içiçe gelişmiştir. Aynı fabianizmin Fransız sosyal demokrasisinde (Sosyalist Parti) etkisi azdır. Buna karşılık, Fransız hareketinin ideolojisi, Marx öncesinin düşünürlerine özel bir yer tanır, vb.
>
> Bir başka farklılaşmanın nedeni, sosyal demokrat partinin kendi ülkesine özgü tarihsel ve siyasal gelişmeden, ideolojik oluşumunda etkilenmesidir. Fransız sosyal demokrasisinin özellikle son yirmi yıllık gelişiminde, radikalizmin payı hatta yer yer damgası vardır. Alman sosyal demokrasisinde, partinin 19. yüzyıldaki ideolojik bölünmeleri yarım yüzyıl etkili

---

(*) Lenin'in Kautsky ile olan ünlü polemikleri Marksist literatürün en değerli ürünlerinden sayılırlar. Kautsky'nin sapmasının ne idüğünü Lenin vazılı bir şekilde açıklamıştır. Bernstein'in hakkından gelen ise bizzat Kautsky'nin, —sapmadan önceki Marksist Kautsky'nin— kendisidir.

kalmıştır. Gene Almanya'da, güçlü Protestan 'ahlâk'ı (ethique) (1), Willy Brandt'ın, '...bizim demokratik sosyalizmimizin kökleri Hıristiyanlık ahlâkında, hümanizmde ve klâsik felsefededir' açıklamasına yansımaktadır (2). Bazı partilerin güçlü isimleri de, ülkelerindeki güçlü ideolojik oluşumu etkilemiştir: Avusturya'da Otto Bauer, Belçika'da Henri de Man, Fransa'da Jean Jaures gibi." (agk, s. 24)

Yukardaki satırlarda üzerinde durmaya değer bir öz yok. Sadece yazarın, sosyal demokrasinin ideolojisini çözümlemekteki aczini ve bir ölçüde de sosyal demokrasinin "kırk ambar ideolojisini" yansıtıyorlar. Aralarındaki çelişki antagonist olan sınıfların her ikisinin de çıkarlarını kollamak iddiasıyla yola çıkıldı mıydı, varılan nokta da bundan başka olamazdı.

İ.Cem de, sosyal demokrasinin ideolojisini açımlama çabalarındaki zaafını anlamış olmalı ki bir sonraki paragrafta şöyle devam ediyor:

"Bu tahlillerden hareketle, sosyal demokrasinin kendine ait ve özgün bir ideolojiye sahip bulunmadığı sonucuna varmak yanlıştır. Sosyal demokrasinin, evrensel geçerlilik taşıyan ve kapsayıcı bir bütün oluşturan düşünce sistemi, yani ideolojisi vardır. Bu ideolojik örgü, kendini zaman içinde kanıtlamış temel ilkelerden ve bu ilkeleri destekleyen temel yaklaşım biçimlerinden oluşmaktadır. Sosyal demokrasinin ideolojisini fazla bir netlikten yoksun bırakan özellik, yukarıda değindiğimiz gibi, kendi özgün yaklaşımlarının yanı sıra başka ideoloji ve pratiklerin bazı yönlerini benimseyip bazılarını inkârından da kaynaklanmasıdır." (agk, s. 24-25)

Paragrafın son cümlesi İ.Cem'in sosyal demokrasinin "ideolojisi" üzerine söylediklerinin gerçeğe en yaklaşanı olarak kabul edilebilir. Burada işaret edilen eklektizm, sosyal demokratların sıkça başvurdukları bir metotdur. Bu da sosyal demokrasinin sermayeye ve emeğe karşı ikili tavrından kaynaklanır. Ama bundan sosyal demokrasinin burjuva ideolojisi ile işçi sınıfı ideolojisini mecz ettiği anlamı çıkmaz. Çünkü yekdiğerinin zıddı olan ve birbirlerini dışlayan bu ideolojilerin aynı potada eritilmeleri mümkün değildir. Sonuçta ortaya çıkan, işçi motifleriyle allanıp pullanmış da olsa bir *BURJUVA İDEOLOJİSİDİR*.

Sosyal demokrasinin eklektik yapısını açıkça dile getiren Cem, öte yandan sosyal demokrasinin, "evrensel geçerlilik taşıyan ve kapsayıcı bir bütün oluşturan" bir ideolojiye sahip olduğunu iddia edebilmektedir. Bu çelişkiyi çözebilmek için, yine kendisinin, "sosyal demokrasinin, kendi yandaşları için bile" güç anlaşılır olduğu yolundaki belirlemesine başvurmaktan başka çare kalmıyor.

İ.Cem'in sosyal demokrasinin "ideolojisi" ile ilgili son bir tespiti ise şöyle:

"... Sosyal demokrasiyi ya da sosyal demokrat ideolojiyi, Marksizmle kapitalizm arasındaki bir 'orta yol', yahut işçi sınıfı ile sermaye sınıfı arasındaki bir 'ara sınıfın' çözümü gibi görmek doğru değildir. Bu yakıştırmalar, sosyal demokrasinin bütün liderlerince, konunun ciddi araştırmalarında ve sanırız gerçeklerce doğrulanmamaktadır. İşçi hareketinin yararları yönünde ve belirli koşullarla önerilmiş bir 'birlikte yaşama uzlaşmasını' sosyal demokrasinin öngörmesini 'orta sınıfın ara çözümü' diye tanımlamak, fazla biçimsel ve yüzeysel, kolayca bir yorum olur." (agk, s. 25)

"Orta yol" yorumuna işaret eden ilk cümledeki ibareye aynen katılmak mümkün. Sonrası ise tümüyle *YANLIŞ*. Neden yanlış olduğunu yazı dizimizin önceki bölümlerinde ayrıntılarıyla gördük.

İ.Cem bir başka yerde şunları söylüyor:

"Bu çalışmamızın amacı, sosyal demokrasinin ideolojisini, stratejik tercihlerini ve mantığını araştırarak onun anlaşılırlığına bir katkı getirmektir." (agk, s. 37)

İ.Cem'in ideoloji konusunda söylediklerinin hemen tamamını, yazı dizimizin bu bölümünde yapılan alıntılar oluşturuyor. Kitabın baş kısmında "amacı"nın, "sosyal demokrasinin ideolojisini... araştırarak onun anlaşılırlığına bir katkı getirmek" olduğunu söylediği halde, ideoloji konusunda kitapta, sözkonusu alıntıların yapıldığı bölümlerin dışında her hangi bir bahise rastlanmıyor. Alıntıların da sosyal demokrasinin "ideolojisi"ne ne kadar "açıklık" getirdiğini gördük. Anlaşılan yazar sosyal demokrasinin "net", "köşeli", "kalıplaşmış" ve "katı" –bunların hiçbirisi– *OLMAYAN* ideolojisini belirlemekte bir hayli müşkülat çekmiş ki, bu işi okurun "takdirine" bırakıyor!

MATERYALİZMİN TERKEDİLMESİ

Orijininde Bernstein'a ve Kautsky'ye çok şey borçlu olsa da, sosyal demokrasinin bu iki "ustası"na pek vefa göstermediklerini ve sermaye ile uzlaşma sürecinin derinleşmesiyle birlikte onları unuttuklarını gördük. Böylece başlangıçta Marksizmin yeniden gözden geçirilmesi ve Lenin'e reddiye yollarından kendine kimlik arayan sosyal demokrasi, Marksizme olan hasmane tavrını derinleştire derinleştire sonuçta varacağı yere, Marksizmin topyekün reddine vardı ve bir tür burjuva dünya görüşü haline geldi.

Marksizmden kopuş ve derece derece Marksizmin inkar edilmesi sürecine kaçınılmaz olarak materyalizmden ayrılış ve idealizme kapılanış, idealist dünya görüşlerinin küflenmiş motiflerinin yeniden ısıtılıp piyasaya sürülmesi süreci eşlik etti. Marksist ideoloji bilime dayanıyordu, Marksist siyaset insan toplumunun gelişme kanunları üzerine bina ediliyordu. O halde kendi kimliğini Marksizmin inkarında arayan sosyal demokrasi, sosyal gelişmede bilimselliğe karşı çıkmalıydı. Marksizm toplumsal gelişmenin kanun-

ları doğrultusunda, kapitalist sosyo-ekonomik formasyonun, yerini sosyalizme bırakacağını öngörüyor ve bunu teorik temelde ispatlıyordu. Öyleyse sosyal demokrasi sosyalizmin kaçınılmaz olduğu görüşüne karşı çıkmalı, "eğer insanlar onu arzu ederler ve irade gösterirlerse olabilir" şeklinde özetlenebilecek idealist bir yaklaşımla sosyalizmi şansa bırakmalıydı. Marksizm, gelişmenin temelinde ekonomik altyapının yer aldığını söylüyordu. O halde sosyal demokrasi üstyapı kategorilerinin, en başta da "etik"in, değişimin esas faktörü olduğunu savunmalıydı.

Sosyal demokrasinin dünya görüşüne hakim olan idealist felsefenin materyalist açıdan gözden geçirilmesi bu yazının kapsamını aşar. Zaten burada da karşımıza çıkan kendi içinde tutarlı bir felsefi ekol değil, materyalizmden de kırıntılar ihtiva eden, idealist felsefenin çeşitli motiflerinden oluşmuş eklektik bir yapı, bir kırkambardır. Ve diyalektik materyalizm, idealist felsefenin genel eleştirisini yetkin bir şekilde yerine getirirken, sosyal demokratlardan gelen itirazlarla hesaplaşmaktan geri durmamıştır. Bu yazıda da sosyal demokratların Marksizme yönelttikleri bir kısım "eleştiri"lerin kısaca gözden geçirilmesi, sosyal demokrasinin ideolojik formasyonu hakkında bir fikir edinilmesine, kanımızca yeterli olacaktır.

Sosyal demokratların başta gelen itirazlarından birisi, Marksizmin bilime dayandığının bir yanıltmaca olduğu, sosyal gelişmelerin, dolayısıyla yarının nasıl olacağının bugünden kestirilemeyeceğidir. "...sosyal demokrasinin yarım yüzyıllık ilham kaynağı" ibaresiyle okuyucuya tanıtılan Ernst Wigforss bu konuda şöyle demektedir:

> "... Tarihi incelerken, olayların gerçekte oluşumu esnasında hangi etmenlerin ağırlık taşıdığını ayırmaya çalışıp, gelişmeye yol açan nedenleri görebiliriz. Bazı durumlarda, gelecek için muhtemel bir gelişme çizgisi de önerebiliriz. Ama pekçok faktörün karşılıklı güçleri hakkında geleceği belirli bir kesinlikle tahmin etmemize yarayacak kadar bilgiye sahip değiliz. Böyle bir bilgiye hiç bir zaman ulaşamayacağımız eşyanın tabiatındandır. Bu nedenle sosyalizm asla bilimsel olarak kanıtlanamaz; o, gerçekleştirilebilecek bir idealdir." (Aktaran: Haluk Özdalga, Çağdaş Sosyal Demokrasinin Oluşumu, s. 100)

Yukardaki sözler, toplumsal gelişmenin belirli kanunlar doğrultusunda gerçekleştiğinin reddedilmesidir. Oysa sosyal gelişme, tarihiyle, somut vakıalarıyla gözler önündedir. Kimine göre şöyle, kimine göre böyle yorumlanamaz. Sosyal gelişmenin kanuniyetini inceleyen bir tek Marksizm olmamıştır. Marksizme gelene kadar pekçokları bu konuda bir hayli kafa yormuşlar, görüşler ileri sürmüşler, sistemler geliştirmişlerdir. Ne ki insan toplumunun gelişmesini kendi içinde tutarlı bir şekilde ilk açıklayabilenler Marx ve Engels olmuşlardır. Marksizme bilimsel olma niteliğini kazandıran da bu olgudur. Bu yazı dizisinin önceki bölümlerinde de gösterildiği gibi Marksizm günümüzdeki gelişmelere de ışık tutarak capcanlı yaşamakta, Marx tarafından teorik planda öngörülen gelişmeler birer birer gerçekleşmekte ve hayatın kendisi her gün Marksizmi doğrulamaktadır.

SOSYALİZM KORKUSU "İDEOLOJİ"YE DAMGASINI VURUYOR

Sosyal demokrat ideologların, Marksizmin bilimsel temeline itirazlarındaki başlıca motif, kapitalizmin yerini, toplumsal gelişmenin kanunları doğrultusunda sosyalizme terkedeceği öngörüsünün "gerçek dışı" olduğudur. Onların iddiasına göre sosyalizm, eğer insanlar onu isterlerse olabilir. Ama insanlar isterlerse kapitalizmin devamını da "seçebilirler". Hele işçiler, böylesinin kendileri için daha "yararlı" olduğunu görürlerse (İ.Cem'in iddiasını hatırlayalım) kapitalizmin geleceği hepten garanti altına alınmış olur!

Evet, sosyal demokratlar, Marksizmin bilimselliğine karşı çıkarlarken onları bu yola sevkeden hemen tek saik, sosyalizmden duydukları korkudur. Bu korku sosyal demokrat politikaya öylesine sinmiştir ki, kapitalizm seçişiyle varolan sosyalizmi zemmetmek, ona nefret kusmak hemen her zaman atbaşı gider. Çünkü varolan sosyalizm, Marx'ın, kapitalizmin yerini sosyalizmin alacağı öngörüsünün, hayatın kendisinde gerçekleşmiş somut dünyasıdır. Sosyal demokratların bu sosyalizmi makbul bulmamaları, hatta sosyalizm saymamaları meselenin maddi özünü değiştirmez. Çünkü varolan sosyalizm, Marksizmin sosyal gelişme kanunlarıyla uyumluluk içindedir. Bu, en azından Marx'ın *TUTARLI* bir dünya görüşü getirdiğinin göstergesidir.

Marksizmin bilimsel temeline karşı çıkarken varolan sosyalizme veryansın etmeyi alışkanlık haline getirenlerden birisi de Olaf Palme'dir:

> "...'Biz artık kaderi önceden belli bir gelişmeye inanmıyoruz... tarihsel deneyim açıkça göstermiştir ki, gerçeği tekçi bir biçime zorlayan her çaba grotesk ve iğrenç olmakta, en sonunda da birşeye karşı insafsızlığa yönelmektedir. Klasik liberalizmin görünmez eli ve serbest piyasa uğruna kaç insan açlıktan ölmüştür. Marksizmin doğmatik bir yorumuna göre yasalar tarafından belirlenmiş gelişmeye engel teşkil ettiği sanılan ne kadar insan köle kamplarında cansız kalmıştır cansız kalmaktadır'." (Aktaran: H. Özdalga, agk, s. 178-179)

Palme'nin, "klasik liberalizmin görünmez eli" dediği kapitalizmin işleyiş yasalarıdır ve bunu *GÖRÜNÜR* hale getiren de Marx olmuştur. Marx'ın kapitalizm analizini yok farzedip (kimse bu kadarına cüret edemedi henüz) kapitalizmin

(Devamı 15. sayfada)

«Özeleştiri» Furyası

12 Eylül rejiminin meşruiyet dışı ilan ettiği Türkiye sol hareketinin ve bu sol harekete gerek militan, gerekse sempatizan düzeyde katılmış yığınların şimdiki durumu hakkında çeşitli varsayımlar üretiliyor ve bunlar, siyasi, edebi, ahlaki biçimler altında sürekli piyasaya sürülüyor. En genel çizgileriyle geçmişin militan çoşkularının törpülendiğini, hayatı değiştirmeyi hayal etmiş nice kişinin şimdi kendini değiştirmenin uğraşı içinde olduğunu, pişmanlık ve döneklik içinde olanlardan başka, pek çoğunun da "özeleştiri" yaparak aynı sonuca geldiğini ve "aklın yolunu" bulduğunu kabul eden genel bir yaklaşım giderek kalınlaşmakta ve gölgesini geleceğin üzerine düşürmek istemektedir.

Bu varsayımlar üstüne oturan siyasi tutum, sanki herhangi bir sınıf veya zümre temeline dayanmaksızın ve "bu gibi faktörlerden" özellikle bağımsız olarak oluşmaktadır; ve zaten belirleyici sosyal faktörleri dışladığı için böyle oluşmaktadır. Hiç kimseye "doğrudan" hitap etmediği halde hemen herkesin, içinde kendine ilişkin ögeler bulduğu, bugünkü umutsuzluk ve karamsarlık ortamına göre hiç değilse "olumlu bir açılım" öngördüğü için de genel bir kabul gören ve başka altarnatiflerin kendini henüz kabul ettirememiş olmaları nediniyle "toplumun alternatifi" gibi kavranma bahtiyarlığına ulaşan; dolayısıyla da giderek kalınlaşan bu siyasi tutumu, nedenleriyle birlikte kavramak, demokrasi mücadelesine verdiği ve verebileceği zararları açığa çıkarmak ve bu varsayımları yıkmadıkça faşizme karşı mücadeleyi geliştirmenin mümkün olamayacağını anlamak, her bakımdan güncel bir görev niteliği taşıyor.

Elbette dejenerasyon ortamında, binbir zorlukla edinilmiş sınıfsal ve toplumsal değerlerin korunabilmesi her zamankinden daha güç olmaktadır. Ama, sınıf mücadelesi yönünden son tahlilde belirleyici olanın bu olmadığı da bir vakıadır. Unutmamak gerekir ki, daha ileri bir sosyal düzen için mücadelenin itici motifleri, edinilmiş genel ahlâkın değil, kaybedilmiş dünyevi şartların çözümlemesinde saklıdır. Faşizm, "manevi" değerlerinden koparıp soysuzlaştırmayı başardığı oranda yığınların "ruhunu" teslim almakta, ama ancak bu sonuca, onları maddi hayat şartları yönünden çökerterek varabildiği için de, onları teslim aldığı ölçüde yitirmektedir. Faşizm tarafından yitirilmiş yığınların, ona karşı siyasi mücadeleyle kazanılmadıkları sürece dünyevi çelişkiler alanında yabancı kalmaları, maddi ve ahlâki çöküntü altında insanın kendini "öne sürmesinin" en olumsuz biçimlerine başvurmaları ve bu eğilimin genelleşmesi kaçınılmazdır.

O halde bakışımızı, politika dışındaki süreçlerin bire bir yansıdığı politik süreçler alanına, yukarıda özetlemeye çalıştığımız temel politik varsayımların binbir kılık altında gerçekleştiği alana yoğunlaştırmamız, bu alanda faşizm olgusuyla bağlantılı olarak gerçekleşmekte olan değişimlere yakından bakmamız gerekiyor. "Yakından" bakmamız gerekiyor çünkü, her biri gerçek hayattan alınmış bir tespite, hepimizin pratik olarak gözlemekte olduğumuz bir eğilime, birey açısından ise çok genel geçerliliği olan bir çöküntüye dayanan bu varsayımlar, sınıf mücadelesi içinde kazanılmış birikimlerden, bu birikimler sonucu oluşmuş temelsiyasi ve ideolojik formasyonlardan kesin bir kopma oldukları halde kendini günün gereklerine ve "akla uygun" sunduğu için; daha açıkçası, umutsuzluğun ve alternatif görememenin psikolojik şartlarını da yaşayan bireyler'in durumuna uygun düştüğü için etkili olabilmekte, belli bir "tutum" olarak yaygınlaşabilmektedir.

Faşizmin fiziki baskıları, idam, işkence, hapis, bütün bunlar belli unsurlar üzerinde "korku" yaratmış, pekçok insanı siyasetten söküp almıştır; bunun yarattığı hasar küçümsenemez; ama böylesine bireysel nitelikli bir korku konumuz bakımından önem taşımaz ve zaten sınıf mücadelesi açısından da hiçbir şeyi değiştirmez. Asıl olan, fiziki baskıyla bir ilişkisi olmaksızın ortaya çıkan korkudur ki, toplumsal nitelikli olan ve sınıf mücadelesine etkide bulunan da budur. Böylesi korku, faşizmin fiziki baskılarının değil, toplumdaki bütün umut kırıntılarını son kertesine kadar bastırmış olmasının, kendini alternatifsiz göstermesinin sonucudur. Elbette faşizm yığınları kendisinin alternatifsiz olduğuna inandıramaz, çünkü insan bilincine temel teşkil eden maddi hayat şartları bakımından faşizmden daha kötüsü olamaz; ancak, baskı altında ve görünür bir gelecek için kurtuluş alternatifleri göremeyen; yahut böylesi alternatifleri bizzat kendisinin yaratabileceğine dair inancı bulunmayan yığınlar, faşizmin alternatifsiz olduğuna kendilerini, yine kendileri inandırmaya başlarlar.

Yığınların, inanç düzeyinde ve giderek tutum olarak böyle bir çıkışsızlığa sürüklenmesi, dolmuş sohbetleri yahut esnaf propagandasıyla gerçekleşmez. Işçi, memur, öğrenci, köylü, böyle bir sonuca günlük yaşamının detayları nedeniyle ulaşamaz. Kitleler, faşizm öyle propaganda yaptığı için değil, kendi pratik algılamaları nedeniyle 12 Eylül rejiminin "gel geç" bir dönem olacağına kendilerini inandırmışlardır. Kendileri açısından zaten yapacak başka birşey de bulunmadığı, her ne kadar onlara "tek parti despotizmi-

ni oylarınızla siz devirdiniz"; "sosyal demokrasiyi iktidara sizin desteğiniz getirdi" deniyor ve bu "basireti" yeniden göstermeleri isteniyor olsa bile, buna önce yığınlar inanmadığı için, onların "kendiliğinden uyanışını" hayal etmek boşunadır. Toplumun giderek kesif bir alternatifsizlik fikrine doğru sürüklenmesi, üretilen politikalarda, toplumla açık temas durumundaki ideolojik eğilimlerde, bütün bunların müzikte, şiirde, romanda, sinemada, magazin basınında bir makalede veya anıda ve toplumsal faaliyetin bütün alanlarında yeniden ve yeniden üretilmesinde aranmalıdır.

12 Eylül'ün "gel geç" bir dönem olarak kavrandığı sürece 12 Eylül öncesine ait politikalar, belki kabuğuna çekilerek ama, uzun veya kısa, kendi tarihine sadık kalarak, yani bağlı olduğu değerler sistemini yitirmeyerek beklemeye koyulmuş, her hangi bir "yenilenme" veya "aranma" ihtiyacı içine girmemiştir. Elbette bu dönemde maddi-örgütsel çözülme süreçleri yoğun olarak yaşanmış, fonksiyonsuz kalan her canlı şey gibi, siyasi organizmalar da yığınlarla bağını sürdüremediği için ve tabii sürdüremeyenler olarak değişim süreci içine sürüklenmişlerdir. Ama siyasi yenilginin kesin olarak kabulü ve bu kabüle dayanan yeni ideoloji ve politikaların ortaya çıkması, rejimin kurumlaşıp kalıcı olduğunun anlaşılmasıyla başlamıştır. Bu da kanıtlamaktadır ki, bugünkü siyasi durumun anlaşılmasında, faşizmin yarattığı korku ve yılgınlık kadar ve hatta ondan daha da belirleyici olanı, politik toplum kesimlerinin kendi alternatifsizlikleri olmuştur. Yenilgi döneminin bütün karakteristik eğilimleri de bundan kaynaklanmıştır.

Faşizmin kalıcılaştığının anlaşılması ve faşizme alternatif olacak toplumsal dinamiğin ortaya çıkamayacağı inancının yerleşmesi, politikada kendine 12 Eylül'den sonra başlayan "yeni bir tarih" edinme eğilimini de beraberinde getirmiştir. Kendini yeniden üreten siyaset, kendi varsayımlarını ve gelecek için öngörülerini de beraberinde üretmek zorundadır. Kendi bütün geçmişini yeniden gözden geçirmekle, bu geçmişten, bu güne uyumu sağlayacak ögeleri alıp geriye kalanı reddetmekle, "toplumsal çıkışsızlığı" veri sayıp onun türevi olan bugünkü siyasi rejimin de kaçınılmaz ve kabul edilmek lazım geldiğine, yani toplum için geçerli çıkışsızlığın kendi siyasi varlığı için de geçerli olduğuna kendini inandırmakla oluşan ilk temel varsayım üzerine, bu kez başkalarını aynı şeye ikna etmenin yol ve yöntemi olarak yeni varsayımlar oluşturulur. Türkiye' de bugün bu umutsuzluğun siyasi ve kültürel kılıfı yoğun biçimde üretilmektedir.

İlk elde kaydedilmesi gereken, bilinen gerçekçi tutumun, faşizm gerçeğine göre tanzim edilmesidir. Faşizmin gücünü ve yenilmezliğini kabul etmeyen politik tutum gerçekçi kabul edilmemekte, ortodoksluk, hayalcilik, inatçılık ve slogancılık vb. gibi nitelendirilmektedir. Yani, geçmişteki konumuna sıkıca sarılan politikalar ve siyasi çalışma biçimleri "ideolojik saplantı" sayılmaktadırlar. "İdeolojik saplantılarını" terketmeyenler rejime göre beliren "meşruiyet dışılıklarını" bizzat kendi elleriyle hazırlamış olmaktadırlar. Bunlara göre, rejimle uzlaşmaksızın, ama kendi geçmişiyle de uzlaşmayarak günün şartlarına uygun açılım yolları bulunabilir; yaratıcılık budur ve yığınlara bu yolu göstermek, "ikna edici" olabilmenin gereklerindendir.

Gerçekliğin böyle kavranması ve faşizm gerçeğine uyarlanması, geçmişten büsbütün kopmuş olmayı, bu kopuşun "özeleştirisini" de yapmış olmayı gerektirmektedir. Bu nedenle günümüzde "özeleştiri"(!) yapanlar, herkesten özeleştiri yapmasını bekleyenler hayli fazladır.

Bu bağlamda "özeleştiri" kavramı ister istemez yeni bir içerik kazanmıştır. Kendi siyasetinin ve siyasi durumunun pekişmesine hizmet etmesi gereken özeleştiri, siyasi konum değiştirmenin en "kişilikli" biçimi haline gelmiştir. Döneklik ve hainlik ve hatta pişmanlık gibi yollardan da aynı sonuca ulaşmak mümkündür ama, bu yolu deneyenler, denemeye cesaret edebilenler nispeten azdır. Çünkü bu yolla insanlar, siyasi geçmişleriyle birlikte insanlıklarından da kopmaktadırlar. İşte "özeleştiri", bu kabul edilemez biçimlere karşılık, aynı şeyin kabul edilebilir biçimler altında gerçekleştirilmesidir!

Siyasi yanlışlarla dopdolu bir 12 Eylül öncesi Türkiye sol hareketinin mevcudiyeti, kendini, günümüzün siyasi gerçekliğini gerçekçilik olarak kabule ikna etmiş olanların işlerini kolaylaştırmaktadır. Bilincine varılmış yanlışlarda direnmek kolay olmadığı için, eski yanlıştan koparak yeni bir yanlışa sürüklenmek zor olmamaktadır. Bu boşluktan, bireylerin karamsar ve umutsuzluk altındaki zayıflıklarından doğan boşluktan en hınzırca politikalar ve en soysuz ideolojik bocalamalar çabucak girebilmekte, pratikten kopuk olduğu için kendini denetleme imkanından da yoksun olan siyasi gruplara, çevrelere ve tek tek kişilere, farkında olduğu çaresizliğinin alternatifi gibi görünebilmektedir.

Sol hareketin geneli açısından ele aldığımızda geçmişin siyasi yanlışlarının bile kabul edilebilir bir yanı bulunuyor, çünkü bu yanlışlar, yine de bir tepkiyi, genel bir özgürleşme isteğini ifade ediyordu. Bu yanlışlardan, faşizm tarafından belirlenmiş yeni şartlardaki yerini almak için uzaklaşmak, kabul edilemez nitelikte, çok daha fahiş bir hatayı ifade ediyor. Bu bakımdan tabir caizse, yanlışında direnenleri, siyasi soysuzlaşmasının adını "özeleştiri" koyarak

kendine yeni bir yer arayanların karşısında kutlamak gerekiyor!

Siyasi açıdan herkesi yerini değiştirmeye, 12 Eylül'ün kurumsal şemsiyesi altında hayat alanları aramaya, toplumun kaderini değiştirmeyi hayal etmekten vazgeçip bu kaderi toplumla birlikte paylaşmaya, bunun için eski bütün iddialarından vazgeçmeye çağıran "şey", şu veya bu "mihrak" olmadığı, kendini "toplumsal sağduyu" olarak takdim ettiği için; bundan da öte, "demokrasi istemi" gibi güncel ve çok genel bir ihtiyaçla kendini kamufle ettiği için, gerçekte hiç "genel" olmadığı halde "genelmiş" gibi görünmektedir. Demokrasi gibi, acil ve haklı bir istem alanında bulunduğundan, eğer rejimle bir şeyleri paylaşıyor veya paylaşmak istiyorsa bu, sonuçta demokrasiye ilişkin olduğundan ve hatta rejimle çelişkisini demokrasiye indirgemiş olmasından dolayı da, son derece masum bir genel siyasi ahlâk kisvesi altında saklanmaktadır.

Halbuki günahı demokrasi istemesinde değildir; demokrasiyi, başka bütün değerleri bir kenara itmek pahasına mutlaklaştırmasında, bununla yetinmeyip, işçi sınıfının ve emekçi halk sınıflarının daha ileri değerlerini de bu demokrasinin ayakları altına sermek istemesinde ve sonra da bu demokrasiyi "sivil toplum", "batı demokrasisi"; "genel demokrasi" vb. gibi, emeğin köleliğinin tarifi içine almasındadır. Emekçilere ve emeğe "daha özgür bir kölelik" vaadinin elbette güncel siyasi mücadele yönünden bir sakıncası bulunmuyor; esasen emekçi sınıflar da bugün böyle bir "kölelik türü" için mücadele ediyor; ama bu amaçlarını değil, mücadelelerini mutlaklaştırıyorlar; dolayısıyla kendi bağımsız değerleri açısından, kesin özgürlük için mücadele ediyorlar; mücadelede daha ileri değerlerini koruyup zenginleştiriyorlar, hiç değilse perspektiflerini böyle geniş tutuyorlar. Soyut bir demokrasi potası içinde herkesi ve herşeyi "demokratlaştırmak" isteyenler, ister istemez daha ileri pek çok şeyi de soysuzlaştırmak zorunda kalıyorlar. Böyle bir azami "müşterek" yaratma çabası, hiç de güncel siyasi demokrasi mücadelesinde zahmete girmek anlamına gelmiyor; tersine, yığınların demokratik potansiyelini, tayin edilmiş hakim prosedürle bütünleştirmek amacına hizmet ediyor.

Demokrasinin, kendinde mündemiç somut içeriğine göre değil de, faşizm şartlarındaki "çok özel" çelişkilere göre genelleştirilmesi; başka bir deyimle, işçi ve emekçi sınıflar ve halk çoğunluğu için yaşamsal beklentilerin cevabını teşkil eden bir demokrasi tarifinin yerine, kendini demokrasi olarak tarif eden kimi burjuva politikalarının (DYP-SHP-RP gibi) geçirilmesi, rejimin bundan fazlasına tahammül edemeyeceğine bakarak, bu kadarının "rejim meselesini" halledeceğine inanılması, "demokratlıktan" ileri bir niteliği hiç bir zaman olmamış olanlar için "doğal" sayılabilir; ama böyle bir inanışa, demokratlıktan daha ileri formasyonlardan çıkılarak gelinmesi, işte bu siyasal çöküntüye denk düşüyor.

Herkesin olması istendiği biçimdeki bir "demokratlaşma" ne demokrasi isteyenlerin sayısını ve gücünü artırıyor, ne de demokrasi mücadelesini hızlandırıyor. Sadece, şimdiye kadar dışında kalmış kesimlerden bazıları demokratlık tanımının içine sokulmuş oluyor ve demokratlığını, demokratlıktan çok daha ileri niteliklerden dolayı hak etmiş olanlar da geri çekilmiş oluyor. Çöküntü, işte bu ikinciler açısından gerçekleşiyor. Bu demokratlaşma, dünyanın değiştirilebileceğine olan inançtan, buna kendini aday görmekten vazgeçmekle gerçekleştiği için, bunun uzantısı olarak faşizme karşı demokratlığın gerektirdiği mücadeleye katılmak anlamına da gelmiyor. Sadece, söz yerindeyse "bireysel demokratlaşma"(!) anlamına geliyor ve demokrasinin erdemlerine inanmak anlamında zaten varolan elli milyon "demokrat" insandan biri olmaya tekabül ediyor.

Umutsuzluğun böylece kısa yoldan "demokratlığa" tahvil edilmesi sadece Türkiye'nin politik gerçeğine bakışın değişmesinden, kendi politik geçmişinin "eleştiri süzgecinden" geçirilmesinden kaynaklanmıyor. Bunun arkasında dünyaya ve kendi bireyselliğine bakış açısının kökten değişmesi gibi daha temel ideolojik nedenler yatıyor.

Bu ideolojik çöküntünün bireyler açısından gerçekleşmesi biçimini ve sonuçlarını en iyi gösteren somut kanıtları 12 Eylül'den sonraki "popüler roman"da bulmak mümkündür. Birkaç "yeni" romancıyı öne çıkaran, bunlara "ödüller" ve sayısız övgüler sağlayan, daha da önemlisi bu romancıları geniş okur kitlesine ulaştırıp onlara cüret aşılayan genel bir eğilim vardır.

Sözünü ettiğimiz roman yazarlarından "tipik" sayılması gerekenler okurlarımız tarafından biliniyorlar. Bizi · ilgilendiren, bunların roman tekniği, gözlem ve anlatım yeteneği, yahut tesbitlerinin doğru olup olmadığı değil, bunlardan varmaya çalıştıkları sonuçtur. Bunlar, romancılar olarak da konumuzun dışında kalıyorlar. Bizi ilgilendiren, bunların dikkatlerini üzerinde topladıkları toplumsal eğilimdir.

Bunlar siyasi yenilgi edebiyatını oluşturmaktadırlar. 12 Eylül öncesindeki devrimci hareketlerin militan ve yönetici düzeyde kadrolarının 12 Eylül'den sonraki değişim süreçlerini izlemektedirler. Temel varsayımları, bu devrimci insanların ezici çoğunluğunun 12 Eylül'den sonra değiştikleri, geçmiş inanç

ve eylemlerinden ötürü "pişman" olduklarıdır. Ulaştıkları temel sonuçlardan biri, bu devrimci –daha çok genç olanlar– insanların, uğruna mücadele ettikleri soylu değerlerin gerçekte birer ütopya olduğunu anlamış olmalarıdır. İnançları ütopyadır, kendilerinin de böyle bir hayali gerçekleştirecek güçleri yoktur. Soyut ve ulaşılmaz değerler için, nice bireysel mutlulukları çocukça feda ettiler, canlarını verdiler, işkencelerden geçerek idam sehpalarına gittiler, şimdi onbinlerce hapistedirler. Halbuki, kendi bireysel güçlerinden ve bunun bilincinden yola çıkmış olsalardı, hem kendilerine ait olan yanını, hem de toplumsal yanını yaşayarak hayatı daha güzel kılabilirlerdi. Ancak bu yanılgılarının da nesnel bir niteliği var. Bu genç ve doyumsuz insanlara doyum yolları kapandığı, onlara kendi bireylerini daha etkince öne sürmeleri imkanı tanınmadığı için bu yolu tuttular. Bu bir haksızlıktı ve onların yanlışı, bu haksızlığı düzeltecek yolu bulamamış olmalarıydı. Sonuçta, bütün bu risklere katlanmış olanlarla,buna hiç girmemiş olanlar bir ve aynı noktaya gelmişlerdi: Önemli olan yaşamaktır!

Dikkat çekici olan, bu yazarların 12 Eylül sonrasındaki toplumda "kendilerini" yaygın biçimde bulmaları değil, toplumun bilinçli bir kesiminin bu yazarlarda "kendi suretini" bulmuş olmasıdır. Geçmişte edinilmiş siyasi, ideolojik ve bu kapsamdaki ahlâki değerlere "pişmanlık yasasıyla" yapılan küfür karşılık bulamazken, küfre varmayan, estetik ve bireysel tutulmuş saldırı, sempati ve pirim toplamaktadır. Bu bile yığınlara yol göstermesi gereken, onlara umut ve inanç aşılaması gereken bilinçli ve politik bir toplumsal kesimin kendisinin bir enkaz haline geldiğini göstermek bakımından kanıttır.

Siyasi ve ideolojik gerilemenin ve bu gerilemenin birey planında yarattığı çöküntünün "genel" kisvesine bürünmesi tamamıyla güncel ve iki boyutlu bir meseledir. Birinci boyutu, toplumun faşizm altında baskı ve umutsuzluk çemberi içinde bulunması, bunun çeşitli alanlarda etki ve yansımalarını göstermesidir. Açıklamasını faşizmin mevcudiyetinde bulan işin bu yanı şimdilik "genel" ve belirleyici gözükmektedir. Sorunun öteki boyutu ise, bu aynı toplumun "sınıf esasına göre teşekkül ettiği" ve bu minval üzere yaşadığıdır. Dolayısıyla madalyonun bir yüzünde faşizmin olumsuz etkileri ve sonuçları varsa, öteki yüzünde "sınıf esasına dayanan" siyasi ve ideolojik değerlerin bitmez tükenmez mücadelesi bulunmaktadır. Faşizmin bulunduğu cepheden ve onun etkileri altından bakanlar, ister istemez karamsar ve çaresiz bir toplum görmekte, buna göre düşünüp üretmekte, buna tekabül eden değerleri benimsemektedirler. Bu yenilginin siyasetini, ideolojisini, sanatını ve ahlakını oluşturmaktadır.

Öte yandan, birisi Kitle gazetesinin bu sayısını da tomarla alıp Anadolu'nun bir kentine götürecektir. Teslim ettiği yoldaş bunları daha çok sayıda bölecek, daha çok sayıda yoldaşa dağıtacaktır. Her bir yoldaş, aldığı gazetelerin sayısı kadar işçiye, emekçiye, aydına, gence ulaşacak, orada bambaşka nitelikli bir "ilişki" kuracaktır. Bu ilişki, devrolunan son halkasında da "al oku" diyerek bölünecek, sohbetlerde, tartışmalarda, sıradan gündelik ilişkiler içinde daha çok bölünecektir; tıpkı altı yıldır olduğu gibi, ve tıpkı başkalarının da yaptığı gibi, yapmaya çalıştığı gibi....

Yahut fabrikalarda, sabırla, mücadelenin ön hazırlık safhasını yaşamakta olanlar, okullarda toparlanıp ayağı sağlam basacak yer oluşturmaya çalışanlar, yazarken, çizerken, düşünürken hep kendine, geçmişine ve faşizmin yıkıp geçmekte olduğu değerlere sahip çıkanlar... Bunlar da mücadelenin siyasetini, ideolojisini, sanatını, ahlâkını ve ordusunu yaratmaya çalışıyorlar.

Acaba siyasi yenilginin politik ve ahlâksal tellallarının, belki belli kesimlerde haklı olarak gördükleri, ama haksız ve maksatlı olarak genelleştirmeye çalıştıkları "boşuna çaba", bu son saydıklarımız için de geçerli midir? Yani, sınıf esasına göre düşünüp yaşamakta inat edenler, meşruiyetlerini kendileri yaratanlar, enkaz altındaki insanları ve değerleri tutup ayağa kaldırmaya çalışanlar "akıntıya kürek" mi çekmektedirler?

Onlar bu soruyu kendilerine hiçbir zaman sormadılar, bu soru onlara dışarıdan soruluyor. Faşizmin yarattığı manevi yıkımı onlar da, ve asıl bunun yıkım olduğunu teşhis ettikleri için sadece onlar görüyorlar. Ama onların eylemine yön veren, günün yarattığı "ihtiyaçlar" değil, bilim ve bilimsel inanç olduğu için "inatçı" görünüyorlar. Faşizmin yılgınlığa sürüklediği insanların yaygınlığına bakıp yılgınlığa düşmüyorlar. Dökülen bireylerin arkasındaki ormanı görüyorlar. Yığınların bugünkü durumuna değil, inatla sürdürdükleri çabalarının sonucunda gelecekleri duruma daha çok önem veriyorlar. Belli koşullarda kendini korkak, bencil ve aptal olarak öne süren bireyin, başka belli bir durumda kendini fedakâr, yiğit ve zekice öne sürdüğünü çok iyi bildikleri için, öncelikle koşulları değiştirmek için mücadele ediyorlar. Faşizmin varlığının politik ve düşünsel hayattaki yansımalarının işi zorlaştırdığını, zahmetli kıldığını da inkar etmiyorlar. Çözülenlerin çıkardığı koku onları da çok rahatsız ediyor. Ama nilüferlerin bataklıklarda bile boy attığını kanıtlamak gibi bir görevleri de var. Madalyonun bugün "genel" gibi görünmeyen yüzünde yaşamak böyle gerçekleşiyor.

(Devamı 14. sayfada)

Küba KP 3. Kongresi Yapıldı

KÜBA Komünist Partisi III. Kongresi 4-7 Şubat 1986 tarihleri arasında yapıldı. 1784 delegenin katıldığı Kongre'de komünist ve işçi partileri, devrimci ve demokratik parti ve hareketler adına 186 temsilci de hazır bulundu.

Kongre Aralık 1980'de yapılan bir önceki Kongre'den bu yana politik, ekonomik, sosyal ve kültürel hedeflere değgin sonuçları tartıştı; 1986-1990 yılını kapsayan beş yıllık plan ve 2000 yılına kadar olan genel gelişme hedefini ele aldı. Parti Merkez Komitesi adına MK 1. Sekreteri Fidel Castro tarafından sunulan ana Rapor'un ardından ekonomik gelişmeler ve planlama; politik-idari yönetim; Küba KP Tüzüğü'nde yapılacak değişiklikler ve Parti Programı'nın varılan gelişme aşamasının özelliklerine uygun olarak yeniden kaleme alınışı değerlendirildi.

Parti Programı taslağını hazırlamakla görevli Merkez Hazırlık Komisyonu'nun sunduğu ve her kademede Parti üyelerinin aktif olarak tartıştığı taslak Kongre'de coşkuyla kabul edilerek yeniden tartışmaya sunuldu. Program, yıl sonunda yapılacak olağanüstü Kongre'de son şeklini alacak.

Yurttaşların aktif olarak katıldığı plan tartışmalarının ardından, Kongre'de kabul edilen 5 yıllık plan, yılda ortalama % 5'lik bir üretim artışını öngörüyor. Tartışmalarda üretim kapasitesinin daha yoğun kullanımı ve yatırımlarda daha yüksek verimliliğin ileri sanayileşmenin temel koşulu olduğu belirtilerek, ağırlık verilmesi gereken dallar şeker, maden, elektroteknik, akaryakıt, tekstil ve gıda maddeleri sanayii olarak belirlendi.

Varılan gelişme aşamasını, "sosyalizmin inşasının tamamlanması, gezegenimizin tüm sömürülenleri ve ezilenlerine, dünya proletaryasına, Latin Amerika ve Karayip halklarına karşı Küba halkının ertelenmez tarihi görevidir! Küba, kıtanın sosyalizm hedefine ulaşmış ilk ülkesi olacaktır" diyerek vurgulayan Program taslağı, Küba halkının yaşamında somut olarak hissedilen kazanımlara dayanıyor.

Dış ticaretinin % 82,8'ini COMECON ülkeleri ile yapan Küba uzman kadrolarının yetiştirilmesi vb. gibi her alanda sosyalist ülkelerin kardeşçe dayanışması ve desteğinden yararlanıyor. ABD' nin yanıbaşında ve onun sürekli saldırganlığı ve ekonomik ablukası altında Küba'nın gösterdiği gelişme proletarya enternasyonalizminin güçlü bir somutlanışıdır. Bilindiği gibi Sovyetler Birliği başta olmak üzere tüm sosyalist ülkeler Küba ekonomisinin gelişmesine hayati katkıda bulunuyorlar.

Böylesine güçlü bir dayanışma içerisinde, devrim öncesi dünya piyasasında şeker, rom ve "hakiki Havana purosu" ile tanınan Küba bugün çeşitli tarım ürünleri, nikel-kobalt ve mermer gibi doğal ürünlerin ihracının yanısıra; bundan 30 yıl önce şeker fabrikaları için gerekli yedek parçayı ABD'nin göndermemesi üzerine oldukça sıkıntılı günler yaşayan Küba, bugün kendisi fabrika kurup, teslim eden ülkedir. Ne "özgürlüğün kalesi" ABD'nin, ne de AET ülkelerinin üstesinden gelebildiği kronik işsizliği tümüyle halletmiştir.

1980'de yapılan Kongre'den bu yana geçen sürede % 7,3'lük bir ekonomik büyüme hızı gerçekleştiren Küba'da aynı dönemde ücretler % 26'lık bir artış kaydetti. Şeker üretiminde % 12'lik bir büyüme, tüketime sunulan mallarda büyük bir gelişme görüldü. Fidel Castro Kongre'de yaptığı konuşmada bu başarıların yanısıra üretimde görülen eksikliklere ve aksamalara da dikkat çekti. "Ekonomide ne durumdayız? Başarılarımız nerede yatıyor, neleri daha iyi yapmalıyız? Jose Marti mirasını 2000 yılına başarıyla taşımak için hangi ana sorunları çözmeliyiz?" diyerek yeni çözüm ve hedeflere duyulan ihtiyacı vurgulayan Fidel Castro, Parti organlarının oluşumu ve çalışmalarıyla ilgili somut kriterlere dayalı planlı bir yenileme gereğini belirtti.

Fidel Castro, Küba'nın farklı ırkların eşit haklarla birarada yaşayabileceğini dünyaya gösterdiğini, Kongre bileşiminin de bunu doğruladığını ama Parti yönetim organlarının bileşiminde bunun şimdiye kadar yeterince yansımadığını, bu durumun değişmesi gerektiğini; ülkenin gelişmesindeki başarıda kadınların büyük payının olduğunu, ancak yönetim organlarında şimdiye kadar çok az sayıda temsil edildiklerini belirtti.

MK Raporu'nun son bölümünde Küba halkının bölge halklarıyla dayanışmasını tekrarlayan Fidel Castro, 1983'de Grenada'yı işgal eden Reagan yönetiminin politikasının El Salvador halkına yönelttiği tehdide işaret etti. Nikaragua halkının ve Farabundo Marti Cephesi savaşçılarının mücadelesiyle dayanışmayı vurgulayan Castro, ABD'nin Arjantin, Uruguay, Brezilya, Guatemala'da yükselen halk hareketleri ve demokratik kazanımları IMF ve uluslararası finans kuruluşları yoluyla baskı altına almak istediğini kaydetti. Sosyalist Küba'nın Orta Amerika'daki Contadora Barış Grubu'nu desteklediğini, Arjantin, Brezilya, Peru ve Uruguay'ın kurduğu bu grubun güçlenmesine çalıştığını belirten Fidel Castro, bilindiği üzere, son aylarda Latin Amerika ülkelerine yaptığı çağrılarda bu grubun etkinliğinin arttırılması için desteklenmesini istemişti. ■

Yemen Olayları

YEMEN Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde (YDHC) 13 Ocak günü başlayan ve kanlı çatışmalara varan durum normale döndü. Şubat ayı başında basına açıklamalarda bulunan Yemen Sosyalist Partisi yetkilileri, gazetecilere olayların gelişimiyle ilgili bilgi verdiler. Yapılan açıklamada, geleneksel aşiret bağlarının kaynaklık ettiği gerginliğin Parti organları ve devlet yönetim kademelerine yansımasıyla tırmandığı ve eski başkan Ali Nasır Muhammed'in Politbüro içinde aynı görüşü paylaşmayan üyeleri fiziki olarak tasfiyesine kadar vardığı kaydedildi.

13 Ocak günü A.Nasır Muhammed'in bulunmadığı YSP Politbüro toplantısı sırasında A. Nasır'ın adamları tarafından bir kısım Politbüro üyelerine ateş açılması sonucunda Başkan yardımcısı Ali Antar, Savunma Bakanı Salih Kassım ve Ali Shyia Hadi hemen öldü. 1967 Devrimi'nin önderlerinden Abdul Fatah İsmail'in aralarında bulunduğu diğer üyeler yaralandı. Aden radyosu daha sonra "Abdul Fatah İsmail'in şehit olduğunu" açıkladı.

Çatışmalarda yaklaşık 12 bin kişi hayatını kaybederken, YSP' nin üst düzey yetkililerinden birisi, Parti'nin kanlı darbe olarak adlandırdığı gelişmelerin ardından, 77 Merkez Komite üyesinden yirmisinin bu görevden alındığını açıkladı. Eski Başkan A. Nasır'ın ise yurtdışında bulunduğunu belirtti.

Son olaylar üzerine 25 Ocak 1986 günü toplanan Yemen Sosyalist Partisi Merkez Komitesi ve Yüksek Halk Konseyi Prezidyumu iç çatışmanın biran önce sona erdirilmesini sağlamak üzere halka Parti etrafında birleşme çağrısı yaptı. Parti içinde birliğin sağlanması ve sorunun politik araçlarla Parti ve devlet organları çerçevesinde çözümlenmesi gereğinden harekete, YSP Merkez Komitesi bir kez daha Parti'nin bilimsel sosyalizmin ideallerine ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlılığını vurguladı.

Toplantıda geçici olarak devlet başkanlığına atanan eski başbakan Haydar Abu-bakr al-Attas, sonra resmen bu göreve getirilirken, eski başbakan yardımcısı Yaseen Said Noman hükümeti kurmakla görevlendirildi.

1 Şubat günü bir basın toplantısı düzenleyen devlet başkanı Al-Attas, ülkenin barış içinde birarada yaşama, karşılıklı yarar ve dostluk temeline, ülke egemenliği ve toprak bütünlüğüne dayanan dış politikasının süreceğini tekrarladı.

Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti'nde karşılaşılan bu sorun ulusal demokratik devrimin gerçekleştiği 1967'den bu yana, ülke içinde geleneksel aşiret bağlarının aşılması, İngiliz sömürgeciliğinden ve feodaliteden kalan ilişkilerin tasfiye edilmesi için karşılaşılan güçlüklerin yeni bir halkasını oluşturmaktaydı. Yirmi yıla yakın zaman içinde ülke böyle sorunlara ve zorluklara sahne olmuştur. Ama tüm bu süre boyunca Yemen halkının kazanımları böylesi sürtüşmelere, çatışmalara rağmen pekişerek güçlenmiştir. Gerçekte YDHC'de yaşanan son olaylar, feodaliteden çağları atlayarak sosyalizme yönelmiş bir çok genç ulusal devletin karşılaştığı güçlükler kapsamındadır. Sosyalizmin maddi ve teknolojik ön koşullarına sahip bulunmayan, bu koşullardan birisi olan işçi sınıfının sosyal varlığından ya da gücünden de yoksun bulunan sömürge ülkelerde, devrimci, ilerici güçlerin bağımsızlık elde etmesiyle, ülke iki temel sorunla karşı karşıya kalır. Birincisi, sömürgeciliğin ve işbirlikçiliğin tüm izlerini silmek ve emperyalizmin yeni-sömürgeciliğine karşı durmak; ikincisi ise sadece feodal sömürüyü değil, aynı zamanda feodal geleneklerı ve üstyapıdaki feodal anlayışları, alışkanlıkları da toplum yaşamından çıkarıp, ülkeyi modern bir toplum haline ulaştırmak.

Bu ikili görev, sosyalist kuruluşun ülkede mevcut bulunmayan maddi, teknolojik... ve siyasi önkoşullarını yaratma, böylece kapitalizmi yaşamadan sosyalizme ulaşma çabalarının temel bileşenleridir. İşte kapitalist olmayan yoldan sosyalizme gitmek için verilen bu uğraşlar, bazen, örneğin Moğolistan örneğinde olduğu gibi eksiksiz bir başarıyla sonuçlanır, ama çoğu zaman da sayısız güçlükleri, zikzakları, hatta Mısır örneğinde olduğu gibi geri dönüşleri içerir. Gene, bu çabaların yer yer yenisömürgeciliğe karşı başarısız kaldığı, veya feodal etkenlerden, geleneklerden kurtulamadığı sık rastlanan bir olaydır. YDHC'de ise ne sömürgecilik, ne de yenisömürgecilik herhangi bir mevzi kazanabilmiştir, ne de feodal sömürü hortlayabilmiştir. Ama asırlar süren kan bağlarının aşiret ve akrabalık ilişkilerinin, bunların siyasal yapıda yarattığı etkilerin temizlenmesi, kimi Ortadoğu ve Afrika ülkelerinde görüldüğü gibi kolay olmamaktadır. İşte eski başkan Ali Nasır Muhammed'in giriştiği Parti içi darbe ve toplu suikast eylemi de, Parti ve devlet içindeki feodal zihniyetli ve aşiret kökenli bir klikleşmenin bertaraf edilmesine karşı Fatah İsmail'in ve çoğunluğun verdiği mücadeleyi etkisiz bırakmak için girişilmiş bir komploydu. Bu komplo yenilgiye uğratıldı, ama Fatah İsmail başta olmak üzere birçok insanın canına mal oldu.

Şimdi Yemen Sosyalist Partisi, YDHC ve Yemen halkı devrimi sosyalizme doğru geliştirmeye devam ederken son çatışmaların neden olduğu kayıpları da telafi etmek ve açılan yaraları sarmak göreviyle karşı karşıya bulunuyor. ■

İşçi Sınıfımız Mitinglerden Greve Doğru...

Türk-İş'in İzmir'de yaptığı "Ekmek-Barış-Özgürlük" mitingi, mitinge ait değerlendirmelerle birlikte geride kaldı. Burjuva basını 50 bin katılım var derken, Şevket Yılmaz 110 bin dedi. Coşkunun şu veya bu düzeyde olduğuna dair değişik tahminler yürütüldü, vb.

Bütün bunlar iyi ve has ama işçi sınıfının değerlendirilmesi, durumunun kavranması ve taşıdığı potansiyellerin tespit edilmesi anlamına gelmiyor. Şu bir gerçek ki, ABD'de "anti-terör" eğitimi görmekte olan Emniyet Müdürü bu iş için geri geliyor, miting meydanı dört bir yandan, beş bin metre menzilli dürbünlü tüfeklerle kuşatılıyor, iki bin polis Şevket Yılmaz tarafından Türk-İş gömleği giydirilip meydana salınıyor, miting akşamı İzmir polisi "gizli bir örgütü" eliyle koyduğu yerde yakalayıp açığa çıkarıyor, her tarafta, "miting 1977 1 Mayısına dönüşebilir" haberleri salınıyor, özetle mitingin "boş" geçmesi için herşey yapılıyor, belki 110 bin kişi yollardan çevriliyor ama 110 bin işçi de alana gelip sloganlarını haykırmaktan, "Şevket defol" demekten de geri durmuyor.

Asıl önemli ve sonucu belirleyecek olan Türk-İş'in yaptığı ve yapacağı mitinglerin "nasıl" geçtiği olmayacaktır. Önemli olan, bu mitinglerin yapılmasını Türk-İş yönetimi açısından "ihtiyaç" haline getiren faktörler ve bu mitinglerin işçi hareketi açısından neyin yolunu döşemekte olduğudur. Bu açıdan bakılmadıkça, yani işçi sınıfının, şartlar ne olursa olsun, meydanlara yansımayan güç potansiyeli ve karakteri asıl kaynağında gözlenmedikçe doğru sonuçlara ulaşılamaz.

Türk-İş yönetiminin 12 Eylül'den itibaren üstlendiği ve bugün de devam eden misyonu, işçi sınıfını hareketsiz ve suskun tutmak, faşizm tarafından konulan minderde güreşerek tekelcilerin 24 Ocak ekonomik programına emek cephesinden en büyük katkıyı sağlamak olmuştur. Böylece, suskun, pasif, korkak bir tutum değil, işçilerin satılması da değil, faşizmle işbirliği yapmak işçi sınıfının ezilmesidir sözkonusu olan.

22 Aralık 1985 tarihinde Ankara'da, 2000 sendika yöneticisi ve temsilcisinin katıldığı Türk-İş toplantısında Türk-İş yöneticileri, kendilerini de şaşırtan "genel grev", "genel siyasi grev" gibi talepler karşısında paniğe kapıldılar. Güya "hükümetle diyalog" politikasını terkedip, aynı politikanın bu kez "mitingler aracılığıyla sürdürülmesi" demek olan "yeni" politikaya bu toplantıdan sonra geçtiler. Bu politikanın özü, işçileri oyalamak, "eylemden yana" görünüp gerçek ve etkin eylemlerin yolunu tıkamak.

Bundan, İzmir'de yapılan mitingin "boşuna" bir eylem olduğu sonucu çıkmaz. Tersine, işçi sınıfının hiç de "boşuna olmayan" zorlamasının Türk-İş yönetimini zorlayarak getirdiği nokta olması bakımından, işçi sınıfının "eylemden" korkmadığını, eylemden korkanların kendilerini rejime emanet etmiş olan Türk-İş yönetimi olduğunu ispatlaması bakımından ve artık, geriye dönüşü olmayan biçimde, daha ileri ve etkin eylemlerin gerekli ve zorunlu olduğunu duyurması bakımından bu "ilk miting" bile başlı başına değer taşımaktadır.

İzmir mitinginin dikkatle gözden geçirilmesi gereken bir diğer yönü de, faşizmle işbirliği yapmış yönetimin etkisinden çıkmakta olan Türk-İş tabanının sosyal demokrasinin etkisi altına girmekte olduğu, bu etkiye açık hale geldiği varsayımını güçlendirmesidir. Şevket Yılmaz'a, eylemsizliğe karşı işçi sınıfı tepkisinin sosyal demokrasi şakşakçılığı olarak yorumlanması, Türk-İş içindeki sancıların rejimle sosyal demokrasi kutuplaşmasına dayandırılması tümüyle aldatmacaya dayanan ve gerçeği bütün boyutlarıyla kavramayan bir yaklaşımdır. İşçilerin demokrasi özlemine bakarak ve bu demokrasi özlemini SHP'nin kimi demokratik vaadleriyle özdeş sayarak işçi hareketinin kıpırdanışını sosyal demokrasi umuduna bağlamak da bu hareketin özünü ve itici sınıfsal gerekçesini anlamamaktır.

Gerçekte işçi sınıfı, belki kendi siyasi ve ideolojik "kişiliğinden" şimdilik ve nispeten bağımsız olarak, ama bunun dışında kalan siyasi muhalefet güçlerinden "kesin ve mutlak" bir bağımsızlıkla kendini ortaya koymaya çalışmaktadır. Sosyal demokratların Türk-İş içinde yönetimin bağımsız ve işçi sınıfının acil istemlerine denk düşen bir mücadeleyi seçmeleri, sosyal demokrat siyasetlerin işçi sınıfının mücadelesine destek olmaları demokrasi açısından önemli bir kazanç sayılmalıdır. Zaten işçi hareketinin bugünkü durumuyla sosyal demokrasi arasında bir ilişkiden, olsa olsa bu anlamda söz edilebilir.

İşçi sınıfının, Türk-İş yönetiminden bağımsızlaşması kadar, görünürde işçilerden yana imajlar yaratmaya önem veren DYP-DSP-SHP gibi siyasi güçlerden de kendini bağımsız tutması, güncel amaçlarına varabilmesi bakımından da zorunludur, daha sonraki geleceği bakımından da. Ancak bu "bağımsızlık" işçi hareketini, Şevket-Şide ekibinin boyunduruğundan çıkarken, onu çok sınırlı bir burjuva

yasallığına mahkum etmek isteyen başka boyunduruklara girmekten koruyabilir. İşçi sınıfının hareketlenmesi, bütünüyle kendi sınıfsal çıkarları tarafından belirleniyor ve işçi sınıfının temel karakteri üzerinde şekilleniyor, dolayısıyla bu niteliklere uygun mücadele biçimlerine doğru yürüyor. Zaptedilemediği için miting meydanlarına taşmakta olan işçi sınıfı mücadelesi, miting meydanlarında da zaptedilemeyecek, burjuva/faşizm yasallığı içinde de tutulamayacak, kendi konuşma üslubu olan grev ve direnişlere varacaktır.

"Acaba varacak mıdır, varmayacak mıdır?" sorusu kadar abes ve işçi sınıfının dışında kalan başka bir soru olamaz. VARACAKTIR!.. Neden? Çünkü bu işçi sınıfının karekteri gereğidir, işçi sınıfının kendisi istemese, boyun eğse, kaçınsa bile hükmünü yürüten bir yasadır. Dışardan ve zorlama faktörlerle bu yasanın işleyişi ancak geciktirilebilir, önlenemez.

İşçi sınıfının hareketlenmesi, üstüne örtülmüş 12 Eylül şalından sıyrılması ve kabuğunu kırmaya başlamasi, DİSK'ten, işçi sınıfı siyasi hareketlerinden, devrimci işçi unsurlarından görünürde bağımsız ve salt Türk-İş patenti altında ortaya çıkıyor gibi gözükmektedir. Acaba öyle midir? DİSK ve geçmişin devrimci işçi hareketi, işçi sınıfı siyasi hareketi ve genel olarak SOL bu hareketin ve hareketlenmenin dışında mıdır?

Çok önemli bir soru değil ama, gerçeği tamamlayan boyut da burada saklıdır. DİSK geleneği ve ilkeleri Türk-İş çatısı altında olsun, bağımsız sendikalar aracılığıyla olsun, henüz beklemede olan ve hiçbir sendikaya üye olmamış potansiyel aracılığıyla olsun, genel işçi hareketinin içindedir, hatta tam ortasındadır. İşçi sınıfının hareketlenmesi, bu "devrimci öz"den kaynaklanmaktadır. İşçi sınıfı siyasi hareketlerinin, sol güçlerin varlığı ve etkinliği giderek mayalanmakta olan yönlendirici rolleri bu genel kapsam içinde filizlerini vermektedir. Sol siyasi güçlerin, siyasi mücadele düzeyindeki birleşmesi ve cepheleşmesi işçi hareketine bire bir yansımaktadır, bu siyasi mücadelenin genişlemesi, işçi hareketine aynen nüfuz etmektedir ve hareketin şu veya bu "baraja" takılmaksızın kendi hedeflerine doğru akmasını sağlayacaktır.

Her işçinin bilincinde son sözün GREV'le söyleneceği yer etmeli, her işçi kendini buna hazır tutmalıdır. Her işçi, şartları buraya doğru zorlamalı, iradesini bu yönde ortaya koymalıdır. Bize düşen görev işçiyi "iş başında" buna hazırlamak, kitlesel işçi çalışmamızı bu yönde yoğunlaştırmaktır. Sabırla atılmış adımlarla gelinen bugünkü nokta nasıl daha üretimin can damarlarına yönelmemişken bile faşizmi, siyasi gericiliği ve tekelleri korkutuyorsa bundan sonra sabırla atılacak adımlar, "sabrın taştığı" noktaya varmamızı da sağlayacaktır. ■

"ÖZELEŞTİRİ" FURYASI

(10. sayfadan devam)

"Sonucu" –ister yakın, isterse uzun vadeli olsun –"kim tayin edecek?" sorusu, "sonuçtan" sözettiğimize göre, cevabını içinde taşıyan bir sorudur. Çünkü, faşizm bugünü tayin ediyor, "sonucu" yığınlar tayin edecektir. Ama yığınlar bu sonucu kime ve neye göre, bugünkü kendi yılgınlıklarının ve bu yılgınlığı mutlak görmeye eğilimli politika, ideoloji ve ahlâk yılgınlarının durumuna göre mi, yoksa "inatçı mücadeleciler" doğrultusunda mı?

İşçi sınıfının, emekçi yığınların, şu veya bu şartlar altındaki özel ve geçici durumlarının değil de, genel tarihsel özelliklerinin bir sonucu olarak ve "kaçınılmaz" biçimde hayatı değiştirebilecek güçte olduklarına, faşizm karşısında "ağır derecede çözülmüş" olanlara da bıkmadan, usanmadan anlatmak, tabii lafla değil pratik çalışmayla anlatmak gerekiyor. Faşizm ve zorbalık, kendisinin değiştirilemez olduğuna toplumu ikna etmekte bir hayli zorlanıyor, ama toplumun kendi kendisini buna ikna etmesi gibi bir gelişme, geçici nitelikte bile olsa mücadeleyi zorlaştırıyor, sonucu geciktiriyor. Sonuç demokrasi için güncel mücadeleyi yığınlara benimsetmek gibi en yakın hedef bile olsa.

Bunu aşmaya ancak inatla ve sabırla sürdürülen pratik muktedir olabilir. ■

HAPİSTEKİ SİYASİLERE ÖZGÜRLÜK

(2. sayfadan devam)

na demokratlık feda ediliyor. Şayet Anap grubu anayasanın ilgili maddesini değiştirmeyi göze alsa, mevcut parlamento, anayasanın, kendisinde yapılacak bir değişiklik için öngördüğü prosedür dahilinde gerekli değişikliği pekâlâ yapar. Ve askerlerin de hukuken diyecekleri hiçbir şey olamaz.

Askerler diyeceklerini hukuken değil, aba altından sopa göstererek diyorlarmış, "iyi saatte olsunlar"ı tedirgin etmemek gerekirmiş! Böyle düşünen Özal'ın kendisi. Zaten Anap parlamento grubu toplantısında tasarıyı yeterli görmeyip ileri geri laf eden bazı milletvekillerinin, Özal tarafından kulaklarına birkaç kelime fısıldandığında suspus olmalarının nedeni de bu. Ama kendisine demokratlığı yakıştıran bir kimsenin de Özal'dan biraz farkı olmalı. Özal anayasa değişikliğine yanaşmazmış. Olsun varsın. Bu mesele ne sadece Özal'ın, ne askerlerin, ne de parlamentonun. Toplumun büyük çoğunluğu af konusunda birhayli hassas. Sadece Türkiye değil, dünya da bu konuya gözlerini dikmiş vaziyette.

Kaldı ki Anap'ın af tasarısı aftan başka herşey. 16 Şubat 1986 tarihli Nokta dergisinin yaptığı bir araştırmaya göre, mevcut infaz sistemiyle kıyaslandığında cezaların süresi sadece 1/4 oranında kısalıyor. Böylesi cüzi bir indirimin "genel af" adı altında takdim edilmesi, mevcut haksızlıkların giderilmesini bekleyen kamuoyuyla düpedüz alay etmektir.

Dahası, bu indirim infazla ilgilidir ve şarta bağlıdır. Belirtildiğine göre şartlardan önde geleni mahkumun "islah" olması, bunun için de pişmanlık göstermesidir. Bunun açık anlamı "punduna getirip" siyasileri af kapsamı dışında bırakmaktır. Düşünülsün, hangi TSİP üyesi "pişman oldum, bundan sonra demokrasi ve sosyalizm için kılımı kıpırdatmayacağım" der? Ya da hangi Barış Derneği üyesi barışı istemenin yanlış birşey olduğunu, bundan böyle savaşı savunacağını söyleyebilir?

Hapisteki siyasilerin salıverilmesi günümüzün en acil, fakat en *CİDDİ* konularından birisidir. Konu Anap'ın göz boyamaya yönelik tasarılarıyla geçiştirilemez. Ceza indirimi af değildir. Gerçek bir aftan söz edilebilmesi için cezanın kendisinin tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırılması şarttır.

Üstelik baştan beri altını çizdiğimiz gibi, siyasiler suç işlemiş değillerdir. Esas suçlu olanlar onları cebren hapse koyanlardır, orada tutanlardır. Doğrusu ve haklısı hapisteki siyasilerle, onları oraya gönderenlerin yer değiştirmeleridir. Bu nedenle genel af bir bağışlama değil, çok vahim bir haksızlığın giderilmesi olacaktır. Gerek Türkiye toplumu, gerekse dünya kamuoyu, hapisteki siyasilerin özgürlüklerine kavuşturulmaları meselesinin peşini bırakmayacaklardır. ■

SOSYAL DEMOKRASİ VE BİLİMSEL SOSYALİZM

(6. sayfadan devam)

liberal döneminin, "ille de 'grotesk ve iğrenç' bir kapitalizm isteriz, sosyal demokratların kapitalizmini istemeyiz" ("O.Palme'nin kapitalizmi" anlaşılsın) diyen "tekçi"lerin zorba çabaları sonucu yaşandığını ileri sürmek, O.Palme'nin sosyal olaylara nasıl "derin bir nüfuz" kabiliyetine ve onları "açıklama" gücüne sahip olduğunun kanıtı olsa gerek. Buna, aşağılık Amerikan magazinlerini aratmayan "köle kampları edebiyatı" banalliği eşlik edince, hem varolan sosyalizmin tabiatı hakkında çok "veciz" bilgiler edinmiş oluyoruz, hem de sosyal demokrasinin sosyal olayları açıklamaktaki "engin yeteneğine" şapka çıkarıyoruz.

Sosyal demokrasi, geleceğin bilimsel bir analizle önceden kestirilip ona göre davranılmasına karşıdır. Öyleyse sosyal demokratlar nasıl, neye göre davranırlar? H.Özdalga bu konuyu şöyle dile getiriyor:

> "... Demokratik sosyalizm inancı bilimselci bir teorinin yasalarından değil, değer yargılarımıza bağlı motivasyonlardan güç almaktadır. Bu motivasyonların en temellileri ise hürriyet, eşitlik talepleridir. Bu motivasyonlar demokratik sosyalizm düşüncesinin en soyut planını oluşturmaktadır. Demokratik sosyalizmin motivasyonları bilimselci araştırmaların mantıksal çıkarımı değildir. Toplumsal değişme 'yasalarının' keşfinin ve tarihin akışı ile beraber olmak isteğinin ürünü değildir. Bir tercih, seçiş, etik sorunudur:" (agk, s. 178)

Okuyucu, sosyal demokrasiyi harekete geçiren "motivasyonların en temellileri"nin "hürriyet, adalet ve eşitlik" olduğunu görünce, herhalde bir hayli hayret edecektir. Çünkü bunların ikisi, "hürriyet" ve "eşitlik" 1789 Fransız Devrimi'nin ünlü şiarının ilk iki kelimesinin tıpatıp aynısılar. Üçüncüye gelince, Fransız Devrimi'ndeki "kardeşlik"in yerini burada "adalet" almış. Ayrıca İsveç Sosyal Demokrat Partisi'nin Programında temel ilkelerin başkısmında "gerçekleştirilmesi özlenen ülküler" "özgürlük, eşitlik, demokrasi ve dayanışma" şeklinde belirlenmekteymiş. (agk, s. 179) Burada da Fransız Devrimi'nin şiarlarından ayrı olarak "demokrasi" ve "dayanışma" bulunuyor. "Adalet"in bir anlamının da "eşitlik" olduğu, "dayanışma" ile "kardeşlik"in hemen aynı anlamlara geldiği, "demokrasi"nin, burjuva literatüründe, Fransız Devrimi'nin sloganlarının toplamını ihtiva ettiği düşünülürse, ister istemez, "sosyal demokratların Fransız burjuva devrimcilerinden farkı ne?" sorusu geliyor akla.

(Sürecek)

SBKP 27. Kongresi Toplandı

SBKP 27. Kongresi Şubat ayının son haftasında toplandı. 5000 delegenin katıldığı Kongre'de, 113 ülkeden 150' den fazla delegasyon da hazır bulundu. SBKP Genel Sekreteri Mikhail Gorbaçov Kongre açılışında yaptığı konuşmada, Sovyetler Birliği'nin somut barış önerilerini vurguladı, Parti'nin ve ülkenin önündeki görevlere ilişkin perspektifleri çizdi.

SBKP Programı'nın varılan koşulları gözeterek yenileştirilmiş biçimiyle ele alındığı Kongre, Sovyetler Birliği'nin 1986-1990 yılları ve genel olarak 2000 yılına kadar yer alacak ekonomik ve sosyal gelişmenin anahatlarını görüştü. SBKP Tüzüğü'nde yapılması öngörülen değişiklikler de ele alındı.

SBKP 27. Kongresi'ne Türkiye Sosyalist İşçi Partisi MK bir kutlama mesajı gönderdi. Mesajın metni şöyledir:

Değerli Yoldaşlar,

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi adına Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 27. Kongresi'ni kutlarız.

Partiniz, yüce Lenin'in önderliğinde ilk kurulduğu günden bu yana önce işçi sınıfına ve tüm Rusya halklarına öncülük ederek, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağını açan insanlık tarihinin ilk ve en büyük proletarya devriminin yaratıcısı ve Yeni Toplum'un, Yeni Yaşam'ın inşacısı oldu.

Sovyet halkının öncüsü SBKP, Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizminin tarihi davasına ve komünizmin yüce ideallerine sımsıkı bağlı kalarak, bir yandan Sovyet toprağında sosyalizmi kurup geliştirmeye hizmet ederken, öte yandan Dünya Sosyalist Sistemini Dünya Devrimci Sürecinin belirleyici gücü olarak yetkinleştirmek için tüm enerjisini sarfetti. Gene SBKP'nin ve Sovyet halkının adanmış ve kararlı uğraşı ve uluslararası dayanışmadaki sürekli çabası sayesinde, dünya halkları dünyanın toplumsal atmosferini ve siyasal iklimini değiştirmek için verdikleri mücadelede daha elverişli koşullara sahip olabildiler. Kahramanca bir mücadele sonucunda Nazi Almanya'sını mağlup ederek uluslararası faşizmi tarih sahnesinden silmede, sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluş hareketlerinin başarı kazanmasında ve yeni bağımsızlığına kavuşan ülkelerin yeni-sömürgeciliğe karşı koyarak sosyal gelişmelerini sürdürmelerinde Sovyet halkının olağanüstü özverisinin büyük payı vardır. Daha da önemlisi, Sovyetler Birliği'nin nükleer savaş tehdidi ve tehlikesi karşısında emperyalizmin en gerici çevrelerinden kaynaklanan nükleer savaş tehdidine ve tehlikesine karşı Sovyetler Birliği'nin aralıksız ve yoğun bir şekilde verdiği barış mücadelesi, insanlık tarihinde daha da büyük bir yere sahip bulunmaktadır. Tüm insanlığın kaderini ağır bir tehlike altına sokan uzayın militarizasyonu girişimini önlemek için Sovyetler Birliği'nin yaptığı ısrarlı ve içtenlikli barış girişimlerinin ve önerilerinin dünyadaki geniş ilerici ve barışsever yığınlar tarafından destekleniyor olması da esasen bu gerçeği kanıtlamaktadır.

Beyaz Saray Yetkililerinin, Sovyetler Birliği'nden gelen barış önerilerini sürekli bir şekilde olumsuz yanıtlamasına ve militarizasyon planlarını sürdürmesine rağmen, biz inanıyoruz ki, Sovyetler Birliği'nin öncü barış çabaları ve yeryüzündeki geniş yığınların barış için daha geniş ölçülerde seferber olmaları sayesinde dünya halkları bu tehlikeyi bertaraf edecek ve gezegenimiz üzerinde adil ve kalıcı barışı mutlaka kazanacaktır.

Parti Programının yeni şeklini tartışıp sonuçlandırmak, bugünün ihtiyaçlarından yarının amaçlarına giden yolun daha hassas tanımlamalarını yapmak, ülkenin sorunlarında olduğu kadar uluslararası sorunlarda da yeni kararlar almak gündemiyle yüklü olan Partiniz 27. Kongresi'ni coşkun yoldaşlık duygularımızla selamlarken, Türkiye'nin tüm barışsever kesimlerinin dostça dileklerini de bu vesileyle iletmek isteriz.

Yaşasın Yüce Lenin'in Partisi SBKP ve onun tarihi misyonu!

Yaşasın Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi!

Yaşasın Barış!

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 41 Duisburg 1 – F.Almanya, Fiyatı: 50 T.L